

Ympäristövalvonn valvontaohjelma 2021

Sipoon kunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

3.3.2021

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	1
2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta.....	1
2.1 Valvontakohteet	1
2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	1
2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen	2
3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta	2
4 Muu valvonta	2
4.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla	2
4.2 Maa-ainelain säännöllinen valvonta.....	3
4.3 Leirintäalueet, maastoliikennelain mukaiset ajoradat ja huvivenesatamat.....	4
4.4 ELY:n ja naapurikuntien toimivallassa olevien kohteiden valvonta.....	4
4.5 Projektiluonteinen valvonta.....	4
5 Valvontaohjelmien 2020 toteutumisen arviointi	4
6 Valvontaohjelman päivitys.....	5

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta valvontaohjelma. Ohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty valvontaohjelman sisällöstä. Valvontaohjelmassa on esitettävä ohjelmakaudella toteutettavaksi suunnitellut erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset, tiedot myös muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä kuin määräaikaistarkastuksista sekä kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa.

Jätelain muutoksen (834/2017) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava jätelain 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelmavelvollisuus koskee myös sellaisia jätelain 124 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunta on vahvistanut ympäristönsuojelulain ja jätelain valvontasuunnitelman 11.12.2019 § 122.

2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta

2.1 Valvontakohteet

Sipoossa on 11 ympäristölupalaitosta, 11 rekisteröityä laitosta ja 1 yleisen ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluva laitos.

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat YSL:n mukaiset laitokset 2021 ja niille suunnitellut tarkastukset ja tarkastettavat vuosiraportit

	Kokonaismäärä	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportointivelvolliset
Ympäristölupa	11	3	9
Rekisteröinti	11	4	5
Ilmoitusmenettely	1	0	1

Kolmen toiminnan ympäristölupa on Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyssä. Kyseisiä toimintoja ei ole mahdollista aloittaa muutoksenhausta huolimatta, joten niitä ei ole huomioitu taulukossa 1.

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta perustuu laitoskohtaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on määritelty neljään luokkaan. Riskinarviointiin vaikuttavat mm. laitoksen sijainti, tyypilliset päästöt ja niiden todennäköisyys sekä valvontahistoria.

Riskitarkastelun ja jo tiedossa olevien uusien laitosten aloittamista koskevien tietojen perusteella vuodelle 2021 on suunniteltu tarkastus 7 laitokseen.

Mikäli vuoden aikana uusi lupa- tai rekisterivelvollinen kohde aloittaa toimintansa, tehdään laitokselle valvontasuunnitelman mukainen tarkastus, vaikka siitä ei olisi mainintaa valvontaohjelmassa.

2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen

Vuositarkastusten ohella oleellinen säännölliseen valvontaan kuuluva valvontakeino on vuosiraporttien tarkastaminen. Yhtä lukuun ottamatta kaikissa ympäristöluvista ja YSL 115 a §:n mukaisessa ilmoituspäätöksessä on määräykset vuosiraporttien toimittamisesta. Raportointi tulee tehdä joko helmi- tai maaliskuun loppuun mennessä.

Rekisteröidyn toiminnan vuosiraportointivelvollisuus riippuu toimialasta. Asfalttiasemilla ja lämpölaitoksilla on velvollisuus toimittaa edellisvuotta koskevat vuosiraportit seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Jakeluasemilla ei ole erillistä vuosiraportoinnin lähettämisvelvollisuutta, vaan vuosiraportit tulee toimittaa valvontaviranomaiselle pyydettyä. Toiminnanharjoittajan tulee kuitenkin säilyttää yhteenveto kirjanpidosta kuuden vuoden ajan.

3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvastuu koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat myös jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepiest.

Sipoossa on neljä toimintaa rekisteröity jätelain 100 §:n mukaisesti. Vuoden 2021 valvontaohjelmassa ei ole tarkastusvuorossa olevia rekisteröityjä toimintoja.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan osana muuta tarkastustoimintaa.

Erityistä jätelain piiriin kuuluvaa valvontaprojektia ei ole suunnitteilla vuodelle 2021. Jätelain yleistä valvontaa ja roskaantumisen valvontaa tehdään pääasiassa kirjallisten vireillepanojen perusteella.

4 Muu valvonta

4.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla

Pohjavesi- ja ranta-alueille (jatkossa ns. siirtymäaika-alueille) sijoittuvien kiinteistöjen talousjätevesien kiinteistökohtainen käsittely on tullut saattaa vähintään ympäristönsuojelulain 154 b §:ssä säädetyn perustason puhdistusvaatimuksen mukaiselle tasolle viimeistään 31.10.2019 mennessä. Muita alueita tämä määräaika ei koske, vaan jätevesijärjestelmä voidaan niillä uusia vasta esim. seuraavan suuren luvanvaraisen remontin yhteydessä. Siirtymäajan päättymisen jälkeen valvontaa suoritetaan Sipoossa ympäristönsuojelulain nojalla riskiperusteisesti ja vaihtelevien resurssien puitteissa.

Ympäristövalvonta tilasi loppuvuodesta 2018 konsultilta selvityksen siitä, kuinka paljon Sipoon siirtymäaika-alueilla on sellaisia vakituiseen ja loma-asumiseen tarkoitettuja kiinteistöjä, joiden talousjätevesienkäsittely ei todennäköisesti vielä ole ympäristönsuojelulain edellyttämällä puhdistusvaatimustasolla. Selvitys perustuu paikkatietoanalyysiin ja erilaisten tietokantojen aineistoihin. Selvityksen perusteella vakituiseen asumiseen käytetyistä sipoolaisista kiinteistöistä vanhanaikainen jätevesijärjestelmä on selvityksen laatimishetkellä (18.3.2019) ollut vielä keskimäärin noin 39 prosentissa siirtymäaika-alueiden kaikista asuinkiinteistöistä. Lukumääräisesti tässä on kyse vajaasta 800 vakituiseen asumiseen tarkoitettusta kiinteöstöstä. Jos tätä lukua verrataan siirtymäaika-alueiden viemäriverkoston ulkopuolisiin kiinteistöihin (eli vain niihin kiinteistöihin, jotka ovat kiinteistökohtaisen jätevedenkäsittelyn varassa), on vastaava osuus tällöin noin 85 %. Mikäli lukuun lisätään myös loma-asuinkiinteistöt, on jälkivalvontakohteita tällöin mahdollisesti yhteensä jopa yli 1800 kpl. On kuitenkin huomioitava, että selvityksen tiedot ovat vain suuntaa antavia.

Selvityksen antamia tietoja hyödynnetään jälkivalvonnassa, jota tullaan Sipoossa suorittamaan ympäristötarkastajien toimesta tarkastuksina. Selvityksen pohjalta Sipoo on nyt jaettu valvonta-alueisiin, mikä helpottaa jälkivalvontatarkastusten suunnitelmallista kohdentamista ja vaikutusten seuranta. Kiinteistöt näihin tarkastuksiin valikoidaan valvonta-alueiden sisältä riskiperusteisesti siten, että vain pohjavesialueille sijoittuvien vakituiseen asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen kesken suoritetaan satunnaisotanta - toisin sanoen suunnitelmallisia tarkastuksia ei siis ensi alkuun kohdenneta ranta-alueille eikä vapaa-ajan asutukseen. Tarkastusten ulkopuolelle rajataan otantaa tehdessä myös ne kiinteistöt, jotka ovat selvityksen laatimisen jälkeen hakeneet tai saaneet poikkeamisluvan jätevesienkäsittelyn puhdistusvaatimuksista (YSL 156 d §) taikka toimenpideluvan jätevesijärjestelmän uusimiseksi (MRL 126 §). Tarkastuksia ei myöskään tehdä niillä kiinteistöillä, jotka on liitetty selvityksen laatimisen jälkeen yleiseen viemäriverkostoon. Lisäksi tarkastukset pyritään kohdentamaan sellaisille alueille, joille ei ole Sipoon kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa suunniteltu viemäriverkoston laajentumista lähitulevaisuudessa.

Tarkastusten tavoitelukumäärä riippuu ympäristövalvonnan senhetkisistä resursseista. Tarkastukset oli tarkoitus aloittaa vuoden 2020 aikana, mutta henkilöstövajeesta johtuen aloitus siirtyi seuraavaan vuoteen. Tarkastusten käynnistymisestä tiedotetaan kunnan verkkosivuilla. Mikäli tarkastuksella ilmenee, ettei kiinteistöllä ole lain edellyttämää jätevesijärjestelmää tai muuta hyväksyttävää syytä vallitsevalle tilanteelle, annetaan kiinteistönhaltijalle kehoitus korjata asia määräaikaan mennessä. Kehotusta valvotaan määräajan päätyttyä ja tarvittaessa voidaan ryhtyä hallinnolliseen pakkokeinomenettelyyn, kuten muissakin lainrikkomustilanteissa. Kehotukseen tai hallinpakkotoimenpiteisiin johtavista valvontatoimista peritään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

Jälkivalvontatoimenpiteillä tavoitellaan ensisijaisesti säännöllisen tarkastustoiminnan ylläpitämistä, minkä odotetaan ennen pitkää johtavan siihen, että asukkaat ryhtyvät omaehtosiin toimiin jätevesijärjestelmänsä uusimiseksi lain edellyttämälle puhdistusvaatimustasolle. Tarkastuksia on tarkoitus tehdä ympäristötarkastajien toimesta säännöllisesti myös tulevana vuosina vastaavia edellä mainittuja periaatteita noudattaen, mutta kuitenkin aiemmista jälkivalvontatarkastuksista saatuja kokemuksia hyödyntäen. Tulevaisuudessa valvontaa tultaneen laajentamaan myös ranta-alueille ja loma-asutukseen ympäristövalvonnan kulloisenkin resurssitilanteen mukaisesti.

4.2 Maa-aineslain säännöllinen valvonta

Maa-aineslain mukaisille kohteille ei ole erikseen tehty riskinarvioita. Maa-aineslaki ei edellytä vastaavanlaista riskitarkastelua kuin ympäristönsuojelulaki. Kohteet, joilla on aktiivista ottotoimintaa, tarkastetaan vuosittain. Maa-ainesalueille tehdään tarvittaessa myös esimerkiksi toiminnan lopettamiseen liittyviä suunnitelmallisia tarkastuksia. Sipoossa on 1 maa-ainesalue, jolla on tällä hetkellä ottotoiminta käynnissä, 1 maa-ainesten ottoalue, jolla on käynnissä toiminnan lopettamiseen liittyvät työt, 1 maa-ainestenottoalue, jolla ottotoimintaa ei ole aloitettu.

Vuosittain tarkastetaan myös ottoalueiden vuosiyhteenvedot. Yhdellä ottoalueella on ollut ottotoimintaa vuonna 2020, joten vuoden 2021 aikana tarkastetaan yksi vuosiyhteenvedo.

4.3 Leirintäalueet, maastoliikennelain mukaiset ajoradat ja huvivenesatamat

Leirintäalueille on valvontaohjelmassa suunnitteilla yksi tarkastus vuonna 2021. Maastoliikennelain mukaan luvitettu kohde tarkastetaan niinä vuosina, kun alueella on toimintaa. Seuraava tarkastus on siten 2021.

Merenkulun ympäristönsuojelulain 4 §:n mukaisesti huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman voimassa olosta tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen vuoden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä, mikäli siihen ei ole aiemmin tarvinnut tehdä muutoksia. Vuonna 2021 yhden toimijan tulee toimittaa jätehuoltosuunnitelma tai ilmoittaa, ettei siihen ole tullut muutoksia.

4.4 ELY:n ja naapurikuntien toimivallassa olevien kohteiden valvonta

Ympäristövalvontayksikkö osallistuu Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien kohteiden tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan. Ympäristövalvontayksikkö osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi Kilpilahden alueella olevien laitosten tarkastuksille. Yhteistarkastuksia muiden viranomaisten kanssa tehdään tarpeen vaatiessa.

Naapurikuntien alueella olevien toimintojen, sekä niiden toimintojen, joiden ensisijainen valvoja on Uudenmaan ELY-keskus, toimittamat vuosiyhteenvedot ympäristövalvontayksikkö käy läpi, mutta ei yhtä kattavasti kuin Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pääasialliseen valvontaan kuuluvien laitosten vuosiyhteenvedot.

4.5 Projektiluonteinen valvonta

Vuonna 2021 jatketaan Sipoon hevostallien säännöllistä useamman vuoden kestävästä valvontaprojektista. Vuosittain tarkastettavien hevostallien määrä vaihtelee resurssien mukaan.

5 Valvontaohjelmien 2020 toteutumisen arviointi

Koronapandemiasta huolimatta ympäristölupalaitosten ja rekisteröitävien laitosten tarkastukset pystyttiin toteuttamaan lähes suunnitellusti. Yksi ympäristöluovallisen laitoksen tarkastus siirtyi vuodelle 2021.

Maa-ainestenottoalueilla, joilla oli vuonna 2020 ottotoimintaa, toteutettiin valvontasuunnitelman mukaiset vuositarkastukset.

Jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyn jätteenkeräystoiminnan vuodelle 2020 suunniteltu tarkastus toteutui.

Projektiluonteinen valvonta jäi melko vähäiseksi resurssivajeen vuoksi.

Muu toteutunut valvonta on ollut lähinnä ilmoitusperusteista valvontaa. Vuoden 2020 valvontaa arvioitiin tarkemmin vuotta 2020 koskevan vuosiraportoinnin yhteydessä.

6 Valvontaohjelman päivitys

Vuonna 2020 ympäristövalvonnan valvontaohjelmaa on päivitetty lisäämällä yksi uusi rekisteröity lämpölaite, yksi ELY-keskukselta kunnalle siirtynyt eläinsuoja ja yksi ilmoitusmenettelyssä oleva eläinsuoja.

Yhden ympäristöluovallisen kohteen lopputarkastus toteutettiin joulukuussa 2020, joten kyseinen toiminta ei ole enää mukana vuoden 2021 valvontaohjelmassa.

Laitosten riskiluokkia päivitetään tarvittaessa.